

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.20.908/2020/6.

A tanács tagjai:

Dr. Kovács Zsuzsanna a tanács elnöke

Dr. Dzsula Marianna előadó bíró

Dr. Pataki Árpád bíró

A felperes:

...

A felperes képviselője:

SBGK Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Tószegi Renáta ügyvéd)

Az alperes:

...

Az alperes képviselője:

Dr. Nehéz-Posony Katinka ügyvéd

A per tárgya:

Személyiségi jog megsértése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.20.154/2020

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 65.P.22.535/2019/6.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet – az eljárási költség és illeték viselésére is kiterjedően – hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és megállapítja, hogy az alperes megsértette a felperes képmáshoz való jogát azzal, hogy a róla készült fényképfelvételt hozzájárulása nélkül felhasználta a kiadásában megjelenő „...” című lap 2019. április 18-i számában a „Teszik a szépet” címmel megjelent cikkében, az alperest eltiltja a további jogsértéstől és kötelezi, hogy az ítélet jogsértést megállapító rendelkezését - a peres felek nevének feltüntetésével - tegye közzé a „...” című lap következő számában.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 120. 650 (százhúszezer-hatszázötven) forint első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 154.000 (százötvennégyezer) forint első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási illetéket az alperes köteles az államnak külön felhívásra megtéríteni.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az alperes kiadásában megjelenő ... 2019. április 18-i nyomtatott számának a „Fókuszban” című rovatában „NER feleségek rivaldafényben, közpénzeső, stílusgyakorlat” felcímekkel, „Teszik a szépet” című írás (a továbbiakban: cikk) jelent meg politikus és „oligarcha feleségek” körüli közpénzekről. A cikk címe alatt a kiemelt bevezető részében közli, hogy „Adóforintok milliói, esetenként milliárdjai fordulnak meg férjeik kezén azoknak a politikus és oligarcha feleségeknek, akik egyre hivalkodóbban jelennek meg a szűrt, vagy kevésbé szűrt nyilvánosság előtt”. A cikk szerint a felperes és házastársa a vagyonukat egyebek mellett az ... 13 milliárd forintos uniós, majd hazai állami támogatásának köszönhetik. A szerző emiatt a felperest a legbefolyásosabb oligarcha feleségnek titulálja, utalva a kormányfő édesapjára is. A cikk közlése szerint a felperes „leginkább méregdrága óráival, táskáival és ruháival hívja fel magára a figyelmet (bár az inspiráló Nők estjén csak egy rolex volt rajta)”. A cikk utalt arra is, hogy a felperes a többiekkel nem szívesen közösködik, a közösségi médiában ma már egyáltalán nincs jelen, de ennek ellenére a férjén keresztül ömlik rá a közpénz. A cikket az alperes munkatársa által a ... úszó Világbajnokságon készített, a felperest egy ismert politikus és házastársa társaságában, gyermekével a karjában ábrázoló fényképpel illusztrálták.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[2] A felperes keresetében kérte megállapítani: az alperes a cikkben közzétett képfelvétel elkészítésével és felhasználásával megsértette a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42. §-ában, a 2:43. § g) pontjában és a 2:48. § (1) bekezdésében védett képmáshoz való személyiségi jogát. Kérte az alperes eltiltását a további jogsértéstől és kötelezését a nyomtatott sajtótermékében a keresetben közölt módon, időben és tartalom szerinti elégtétel adására.

[3] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Az Alkotmánybíróság 3145/2018. (V. 7.) AB határozatára hivatkozással állította, hogy a felperes közéleti szereplőnek minősül, mivel cikk közéleti témát, az állami vagyon és az államhoz vagy a kormánypárthoz közel álló személyek hozzátartozói közötti kapcsolatot dolgozza fel, amely indokolta a felperes képmásának felhasználását. Hivatkozott az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJB) az ún. Hannover ügyben kifejtett álláspontjára, amelyben azért találta jogszerűnek a monacói hercegi család tagjairól magántevékenységük közben készült kép felhasználását, mert a cikk témája közérdeklődésre tartott számot. Hangsúlyozta, hogy a sérelmezett képfelvétel nyilvános közéleti eseményen készült, amelyen a felperes megjelent a gyermekével, ezért ráutaló magatartással hozzájárulását fejezte ki a közléshez.

Az első- és másodfokú ítélet

[4] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint a miniszterelnök és szűkebb családjának tagjai életmódjuk,

szerepvállalásaik, megjelenéseik körében közéleti szereplőnek tekinthetők, az életüknek a nyilvánosság számára nyitva álló helyeken zajló részei közérdekből nyilvánosak. Ez pedig azt eredményezi, hogy kötelesek tűrni, hogy a sajtó - akár vizuális, akár verbális formában - beszámoljon ezekről az eseményekről. Hangsúlyozta, hogy a felperes közéleti szereplőként jelent meg az úszó VB-n, ezért nem tiltakozhat – mint ahogy nem is tiltakozott – a képfelvétel elkészítése ellen. Azzal pedig, hogy ezen a sajtónyilvános helyszínen megjelent, ráutaló magatartással hozzá is járult a felvétel elkészítéséhez, amely valójában szükségtelen is volt, mert, ha a képfelvétel nem sérti a közéleti szereplő emberi méltóságát, felhasználása nem jogellenes. Az elsőfokú bíróság utalt arra is, hogy a cikk közéleti témájú, a felvétel felhasználása ezért nem volt indokolatlan és öncélú, nem sértette a felperes méltóságát.

[5] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A másodfokú bíróság az Alkotmánybíróság és az EJEB gyakorlatára hivatkozással - az elsőfokú bíróságtól eltérően - azt állapította meg, hogy a miniszterelnök családja csak abban az esetben számít közéleti szereplőnek, ha az őket érintő közlés közéleti kérdésnek minősül. A másodfokú bíróság megállapítása szerint a közpénzek sorsa, állami vezetők, befolyásos politikusok közeli hozzátartozóinak vagyoni helyzete közéleti témát képez, ezért az elsőfokú bíróság helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a cikk közéleti témát dolgozott fel. A felperes ugyan aktívan nem vett részt, nem nyilvánult meg a vagyoni helyzetével kapcsolatban az alperes cikke által kezdeményezett közéleti diskurzusban, de érintett volt benne. Mindenkinek számolnia kell ugyanis közéleti szereplővé válásával és ennek személyiségi jogi következményeivel, akit saját üzleti, politikai, társadalmi, közéleti tevékenysége, a társasági életben betöltött szerepe, vagy akár csak rokoni, üzleti, társasági kapcsolatai révén közéleti kérdésekkel, a közügyek mikénti alakulásával, így különösen a közpénzek, a közvagyon sorsával összefüggésbe lehet hozni. A felek lényegében egyezően adták elő, hogy a felperes a ... keresztül részt vállalt Magyarország turizmusfejlesztési koncepciójának kialakításában, ami a közügyekben való aktív részvételét, a közügyek alakítását jelenti. Az alperesnek ezt a tényállítást igazolja a "zrt. vezetőjével" készült interjú is. A másodfokú bíróság ezek mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felperes jogalanyi minőségére tekintettel a Ptk. 2:44. § (1) bekezdése alapján nem volt szükség a hozzájárulására a felvétel elkészítéséhez és felhasználásához sem. Az alperes a képfelvételt ugyanis az államhoz ezer szálon kötődő közismert személyek vagyoni helyzetét ismertető és elemző, ezek között a felperest is név szerint megemlítő cikkének illusztrálására használta. A vagyonosodás, a vagyoni helyzet pedig olyan elvont fogalom, amelyet a perbelinél szorosabban a témához kötődő felvétellel nem lehet illusztrálni, az csupán a felperes beazonosítására szolgált. A másodfokú bíróság rámutatott arra is, hogy a felperest a képfelvétel a sportrendezvényen hétköznapi ruhában és szituációban, más ismert személyek társaságában, konszolidált körülmények között ábrázolja, ezért a képfelvételen való megjelenítése nem sérti a felperes személyiségi jogait.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[6] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a keresetének való helyt adást, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Megsértett jogszabályként hivatkozott a Ptk. 2:42. § (1) és (2) bekezdéseire, a Ptk. 2:43.§ g) pontjára, a Ptk. 2:48. § (1) és (2) bekezdéseire és a Ptk. 2:51.§ b), c) pontjára, valamint megjelölte az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében és a XV. cikk (5) bekezdésében biztosított alapjogainak megsértését is.

[7] Sérelmezte a másodfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy azért minősül közéleti szereplőnek, mert a perbeli cikk témája közéleti kérdéssel kapcsolatos. Álláspontja szerint a képmás megsértése miatt indult perben kizárólag az vizsgálható, hogy az alperes

jogosult volt-e a képmása elkészítésére és felhasználására, ezzel szemben a másodfokú bíróság csupán azt vizsgálta, hogy közéleti szereplőnek minősül-e. Állította, hogy nem tölt be közhatalmi pozíciót, semmiféle nyilvános szereplést nem vállal, a sportrendezvényen való részvétele semmilyen módon sem kötődik a közpénzek elköltéséhez, vagy más közéleti témához, ezért a fényképfelvétel elkészítésére és felhasználására jogosulatlanul került sor. Ennek következménye alól pedig nem mentesülhet az alperes arra való hivatkozással, hogy a hozzájárulása nélkül elkészített képfelvételt közéleti témát feldolgozó cikkhez használta fel. Hivatkozott az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló 2003. évi III. törvény (a továbbiakban: Ügynök tv.) 1. § (2) bekezdés 13. pontjában írt közszereplő meghatározására, amely ugyan nem a Ptk. szerinti közéleti szereplő fogalmat használja, hanem "közszereplőket" említ, azonban lényegében ugyanarra a személyi körre utal. Álláspontja szerint a közszereplői „minőségét” nem alapozza meg az sem, hogy a ... tanácsal látta el, mivel nem áll velük semmilyen jogviszonyban és soha nem töltött be ott semmilyen tisztséget. A cikkben "... befolyásos oligarcha" feleségeként nevezik meg, azonban a Kúria Pfv.IV.20.335/2018/6. számú határozatában megállapította, hogy a férje sem minősül közéleti szereplőnek, illetve a Fővárosi Ítéltábla 17.Pf.20.153/2020/3. számú jogerős másodfokú ítélete szerint a gyermeke - akivel a jelen perben sérelmezett fényképen együtt szerepelt – szintén nem minősül közéleti szereplőnek. A felperes szerint a jogerős ítéletben felhívott EJEB ítélet azért nem vehető figyelembe, mert nem vonható párhuzam a monacoi királyi család és a magyar miniszterelnök családja között, amely a két ország közötti eltérő társadalmi, kulturális berendezkedésből, a jogrendszerek eltérő voltából adódik.

[8] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte, annak helyes indokai alapján, valamint a felperes kötelezését a felszámított felülvizsgálati költsége megfizetésére. Az alkotmánybírósági gyakorlatára hivatkozással állította, hogy még akkor sem állapítható meg a Ptk. 2:48. § (1) bekezdésének a megsértése, ha a képfelvétel elkészítéséhez és felhasználásához szükség volna a felperes hozzájárulására. Az EJEB esetjogára hivatkozás pedig csupán az eljáró bíróságoknak a közéleti vita és közszereplő megítélését alátámasztó álláspontjának a megerősítését szolgálta.

Kúria döntése és jogi indokai

[9] A felülvizsgálati kérelem alapos a következők szerint.

[10] A felülvizsgálati kérelem alapján a Kúriának azt kellett megítélnie, hogy a jogerős ítélet jogszabályt sértve állapította-e meg, hogy a felperes közéleti szereplőnek minősül, így a Ptk. 2:44. § (1) bekezdése alapján a közügyek szabad vitatása során képmásának illusztrációként való felhasználása a perbeli sajtóközleményben jogszerű volt, ezért a felperes képmáshoz való jogának sérelme miatt érvényesített igénye alaptalan.

[11] A Ptk. 2:44. § (1) bekezdése értelmében a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása a közéleti szereplő személyiségi jogainak védelmét szükséges és arányos mértékben, az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozhatja; azonban az nem járhat a magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.

[12] A perbeli "Teszik a szépet" címmel megjelent cikk kiemelt felvezető szövege szerint "Adóforintok milliói, esetenként milliárdjai fordulnak meg férjeik kezén azoknak a

politikus- és oligarchafeleségeknek, akik egyre hivalkodóbban jelennek meg a szűrt vagy kevésbé szűrt nyilvánosság előtt". A cikk a kormánypárthoz, ezen keresztül az állami vagyon kezeléséhez közel álló személyek és hozzátartozóik közötti kapcsolat okán a politikusok, illetve az állami megrendelésekből, uniós pályázatokból meggazdagodó üzletemberek luxuskörülmények között élő feleségeinek portréját mutatja be, felvetve, hogy ez a fényűző életmód "nem kevés közpénz közelében" folytatható. A cikk témája kétséget kizáróan a közéleti vita körébe tartozik. Ezért a Ptk. 2:44. § (1) bekezdésének alkalmazásához állást kellett foglalni abban a kérdésben, hogy a felperes közéleti szereplőnek minősül-e, így e minőségénél fogva a közügyekre tartozó kérdés szabad megvitatásának joga korlátozhatja a személyiségvédelem érvényesülését.

[13] A Kúria egyetértett a másodfokú bíróságnak azzal a megállapításával, hogy az Ügynök tv.-ben a „közéleti szereplő” fogalmának meghatározása a Ptk. alkalmazása során nem irányadó. A „közéleti szereplő” fogalmát a Ptk. nem határozza meg, ezért az érintett személynek e minősítését, ha a perben vitatott, a bíróságnak esetenként kell vizsgálnia. A kialakult bírói gyakorlat szerint e fogalom körébe tartoznak a közhatalmat gyakorló személyek és a politikus közszereplők, ezen kívül azonban mindig a konkrét ügyben, az érintett személy közéleti vitában betöltött szerepe alapján lehet állást foglalni abban a kérdésben, hogy közéleti szereplőnek minősül-e.

[14] A másodfokú bíróság helytállóan hivatkozott az Alkotmánybíróság 7/2014. (III.7.) AB határozatában kifejtettre, amelyből azonban tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a felperes a közéleti vitában rokoni kapcsolatai miatti érintettségére tekintettel minősül közszereplőnek.

[15] A 7/2014. (III.7.) AB határozatban kifejtettek szerint, a véleményszabadság fókuszában elsősorban maguk a közügyek, nem pedig a közszereplők állnak, a közügyekre vonatkozó szólások mindegyike fokozott védelem alá tartozik, és ezáltal korlátozza az általa érintettek személyiségi jogainak védelmét; a személyiségvédelem korlátozottsága tehát nem csupán a hivatásszerűen közszereplést vállalók esetében érvényesülő szabály, a közügyek vitatása annál szélesebb személyi kört érinthet [47]. A közhatalmat gyakorló személyek és a közszereplő politikusok esetében azonban a személyiségvédelem korlátozottsága mindenki máshoz képest szélesebb körben minősül „szükségesnek és arányosnak”. Amennyiben a közszereplő fokozott tűrési kötelezettségét alátámasztó érvek gyengülnek egyes hivatásoknál a személyiségvédelem igénye is felerősödhet [58]. Az Alkotmánybíróság a 3145/2018. (V. 7.) AB határozatában rámutatott arra is, hogy a közszereplők köre szélesebb a közhatalmat gyakorló személyek és a közszereplő politikusok körénél, nem alakult ki annak egyértelmű szempontrendszere, amely a közszereplői minőség megállapításának támpontjául szolgálna. Különösen indokolja azonban ennek a szempontrendszernek a jogalkalmazás számára történő egyértelművé tételét, hogy a megváltozott társadalmi viszonyok, különösen a telekommunikáció terjedése révén a közszereplői kör szélesedése figyelhető meg. Ennek a tendenciának az eredményeként olyan személyeknek is lehetősége nyílik egy-egy közéleti vita aktív alakítójává válni, akik korábban - státuszuk alapján - nem tartoztak a közszereplő fogalmi körébe (Indokolás [45]). Az Alkotmánybíróság 3019/2021. (I.28.) AB határozatában kifejtettek értelmében azonban még az alkalmankénti közszereplés sem tesz valakit közszereplővé (Indokolás, [35]).

[16] Az alkotmánybírósági határozatokban kijelölt értelmezési tartomány alapján tehát a közszereplők fogalomköre a közhatalmat gyakorlók és a politikusok személyi körénél tágabban értelmezhető, az érintett személy e minőségének megállapításához azonban nélkülözhetetlen feltétel, hogy egy közéleti vita aktív alakítójaként lépjen fel, vagy a közvélemény formálásában bármilyen módon részt vegyen. Ezért általában az ismert közéleti szereplőkhöz fűződő közeli hozzátartozói kapcsolat ténye önmagában a közszereplői minőséget még nem alapozza meg. A Kúria megítélése szerint a felperes tehát önmagában amiatt, hogy Magyarország miniszterelnökének a leánya, még nem minősül közéleti szereplőnek, az ismert közéleti szereplőkhöz fűződő közeli hozzátartozói kapcsolat ugyanis automatikusan nem alapozza meg a „közszereplői” minőséget. A per adatai sem támasztották alá a másodfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy a felperes a közügyekkel kapcsolatos valamely tevékenységével összefüggésben minősül egy nyilvános közéleti vitában véleményformáló szereplőnek. Ilyennek ugyanis az eljáró bíróságok által megjelölt, a ... végzett – közelebbről meg nem határozott és a nyilvánosság előtt részleteiben nem ismert – tanácsadói tevékenysége nem minősíthető, ennek bizonyítására az alperes által csatolt interjú nem alkalmas.

[17] A felperes közszereplői minőségének hiányában a képmáshoz való joga alapján igényelhet személyiségi jogvédelmet. A Ptk. 2:48. § (1) bekezdése alapján a képmás vagy hangfelvétel elkészítéséhez és felhasználásához az érintett személy hozzájárulása szükséges. A (2) bekezdés szerint nincs szükség az érintett hozzájárulására a felvétel elkészítéséhez és az elkészített felvétel felhasználásához tömegfelvétel és nyilvános közéleti szereplésről készült felvétel esetén.

[18] A per nem vitás adatai szerint a felperest ábrázoló képfelvétel nem a felperes nyilvános közéleti szerepléséről készült, amely a képfelvétel felhasználásához a hozzájárulás szükségességét kizárná. Nem hagyható ugyanakkor figyelmen kívül, hogy a felperes képmását illusztrációként felhasználó perbeli sajtóközlemény témája a közéleti vita körébe tartozik, ezért kiterjed rá a véleménynyilvánítás szabadságának a fokozott védelme. Az eldöntendő kérdés ezért az volt, hogy a közügyet érintő témát tárgyaló cikkben a felperes magánszférájához tartozó képmásának illusztrációként való közzététele a képmáshoz fűződő személyiségi jog vagy - beleértve a képfelvétel közzétételéhez való jogot is - a véleménynyilvánítás szabadságának oltalma alatt áll-e.

[19] Ezért a közéleti témára figyelemmel, az adott esetben azt kellett megítélni, hogy az Alaptörvény II. cikke szerinti emberi méltóság és az ebből fakadó magánszférához való jog, vagy az Alaptörvény IX. cikke szerinti véleménynyilvánítás szabadságához és a sajtó tájékoztatáshoz való joga élvez-e elsőbbséget, amely így a másik alapvető jogot szükségszerűen korlátozza. Az Alkotmánybíróság a 3/2015. (II.2.) AB határozatában kifejtette, hogy „[a]z Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható... E követelményből – az Alaptörvény 28. cikkére is tekintettel – a

bíróságoknak az a kötelezettsége adódik, hogy ha olyan jogszabályt értelmeznek, amely valamely alapjog gyakorlását korlátozza, akkor a jogszabály engedte értelmezési mozgástér keretein belül az érintett alapjog korlátozását kizárólag a szükséges és arányos mértékű beavatkozás szintjére szorítsák.” {Indokolás [21]}. Erre tekintettel a Ptk. 2:48. § (1) bekezdésének alkalmazása körében - az Alkotmánybíróság határozatai nyomán - kialakult ítélkezési gyakorlat szerint, az alapvető jogok ütközése esetén érdekösszemérés alapján lehet megítélni, hogy melyik alapvető jog élvez elsőbbséget.

[20] Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.20.551/2019/5. számú ítélete ellen előterjesztett alkotmányjogi panasz tárgyában hozott 3019/2021. (I. 28.) AB határozatában (a továbbiakban: ABH) - a 28/2014. (IX.29.) AB határozatban kifejtettekre utalva - hangsúlyozta, hogy mindaddig, amíg valamely tájékoztatás nem visszaélés a sajtószabadság gyakorlásával, az emberi méltóság védelmével összefüggésben a személyiségi jogok sérelmére való hivatkozás ritkán alapozza meg a sajtószabadság gyakorlásának a korlátozását. Valamely jelenkori eseménnyel kapcsolatban a nyilvánosság figyelme elé került személyről készült képmás általában az eseménnyel összefüggésben az engedélyük nélkül nyilvánosságra hozható (Indokolás [42]), továbbá a nyilvános helyen készült, nem sértő, az érintett személyt tárgyilagosan ábrázoló felvétel általában nyilvánosságra hozható, engedély nélkül, ha az a közérdeklődésre számot tartó tudósításhoz kapcsolódik, a jelen kor eseményeiről való szabad tájékoztatásához kötődik (Indokolás [44]). Az Alkotmánybíróság e határozatában általánosságban jelentette ki, hogy a közhatalmat nem gyakorló személyek fényképfelvétele hozzájárulásuk nélkül alkotmányosan csak akkor tehető közzé, ha az tárgyi összefüggésben van a közszerepléssel. A hozzájárulás alóli kivétel akkor igazolható, ha a felvétel és a közszereplés között kapcsolat teremthető, és mind a felvétel készítése, mind nyilvánosságra hozatala összefügg a közszerepléssel (Indokolás, [35]).

[21] Az EJEB is számos döntésében vizsgálta a véleménynyilvánítás szabadságához (10. Cikk) kapcsolódóan a magánszemélyek magánszférájához való jogának (8. cikk) a terjedelmét. Kifejtette, hogy az Emberi Jogok Európai Egyezményének 10. Cikke nem csak a gondolatot és az információt védi, hanem azt a formát is, amelyekben az megjelenik, így kiterjed a fényképek közlésére is, azaz a véleménynyilvánítás szabadsága magában foglalja a fényképek közzétételét is. (Egeland and Hanseid v. Norway, no.34438/04, 2009. április 16-i ítélet, Von Hannover v. Germany, no. 59.320/00, 2004. június 24-i ítélet, Von Hannover kontra Németország (No.2.), no.40.660/08 és 60.641/08, 2012. február 7-i ítélet, Von Hannover kontra Németország (No.3.), no.8772/10, 2013. szeptember 19-i ítélet, Verlagsgruppe News GmbH. and Bobi v. Ausztria, 59.631/9, 2012. december 4., [59]). Az EJEB ítéleteiben általános jelleggel állapította meg, hogy milyen szempontokat kell vizsgálni a képfelvételnek az érintett személy hozzájárulása nélkül történő közzététele esetén a jogsértés megítélése során, így különösen azt, hogy a közlés mennyiben járul hozzá a közéleti vitához, mennyire ismert az érintett személy és mi a sajtóközlemény témája, milyen volt az érintett személy korábbi magatartása, továbbá a képfelvétel milyen körülmények között készült (az információ megszerzésének módja és annak valóság, körülményei), mi a közlemény tartalma, formája és következményei (Von Hannover v. Germany no.59.320/00., [109]-[113], Verlagsgruppe News GmbH. Bobi kontra Ausztria 2012. december 4., 59.631/09, [72]). A vizsgálandó elemek között szerepel annak megállapíthatósága is, hogy a cikk és a bemutatott kép között legyen kapcsolat, ez utóbbihoz kapcsolódjon a cikk tartalma (annak mérlegelésénél, hogy az egyén mennyire nem kívánja nyilvánosságra hozni fizikai

megjelenítését a közérdekkel szemben, számos tényezőt kell figyelembe venni) {Österreichischer Round Funk kontra Ausztria, 2006. december 7., 35.841/02, [68]}. Egyik döntésében az EJEB a véleménynyilvánítás szabadsága és a magánélet tiszteletben tartásához való jog ütközése során azt is kifejtette, hogy míg a véleménynyilvánítás szabadsága magában foglalja a fényképek közzétételét, ennek ellenére ez olyan terület, ahol mások jogainak és jóhírnevének védelme különös jelentőséget kap, mivel a fényképek nagyon személyes vagy akár intim információkat tartalmazhatnak az egyénről és családjáról (Von Hannover v. Germany, no.59.320/00. 103.pont).

[22] A Kúria – az Alkotmánybíróság és az EJEB fent ismertetett szempontjait is figyelembe véve - nem kíván eltérni az Alkotmánybíróság által az ABH-ban vizsgált Pfv.IV.20.551/2019/5. számú és más határozataiban is kifejtett jogértelmezésétől, amely szerint jogsértő az érintett személy hozzájárulása nélkül az olyan képmás felhasználása, amely nem a tudósítás tárgyát képező eseményről készült és nem kapcsolódik annak témájához (Pfv.IV.22.019/2015/7., Pfv.IV.21.840/2015/5., Pfv.IV.20.335/2018/6., Pfv.IV.20.561/2018/3. Pfv.IV. 20.341/2019/5.).

[23] Minderre figyelemmel a Kúria úgy ítélte meg, hogy a másodfokú bíróság a felperesről készült képfelvétel témája és tartalma, valamint a felhasználás módja tekintetében tévesen állapította meg, hogy az engedély nélküli felhasználás azért nem okoz aránytalan sérelmet a felperes számára, mert nem sérti az emberi méltóságát és az elkészítés helyszínétől függetlenül, kizárólag a felperes beazonosítását szolgálta.

[24] A perbeli felvétel egy anyát a karján ülő gyermekével ábrázol, akit két személy (egy ismert politikus és a házastársa) - a gyermek felé érdeklődést mutatva - üdvözl. A kifogásolt felvétel egy sporteseményen készült, ahol a felperes a szabadidejének eltöltése céljából jelent meg. A felvétel készítésének körülményei között értékelni kellett azt is, hogy a felperes nem járult hozzá a felvétel elkészítéséhez, és nemcsak a perbeli előadása szerint, hanem a felvétel alapján is megállapíthatóan, napszemüveget viselve öltözködésével is kerülni kívánta a feltűnést. Az alperes a cikkben említett egyik ismert vállalkozó házastársának bemutatásához - a "csillogó oligarchafeleségek" között - illusztrációként használta fel a felperesről készült felvételt.

[25] A perbeli cikkben a felperesről nem a sajtóközlemény tárgyát képező témával összefüggésben álló képfelvétel került közzétételre, a cikk által tárgyalt témát a felvétel tartalma nem támasztotta alá. A per meg nem cáfolt adatai szerint a felperes az adott sporteseményen nem a nyilvánosság előtt való szereplés, hanem gyermekével a szabadidejének eltöltése céljából jelent meg, amely vitathatatlanul a magánszférához tartozik. Az erről készült felvétel tartalma és ábrázolásmódja semmiképpen sem tartozik a perbeli cikkben tárgyalt közéleti témához. Az illusztrációként használt képfelvétel, amelyen - hétköznapi öltözetben - a felperes a gyermekével látható, nem alkalmas a cikkben taglalt kormányközeli, gazdag vállalkozók feleségei által élvezett fényűző életmód ábrázolására, akik "egyre hivalkodóbban jelennek meg" a nyilvánosság előtt. Ezért a sajtóközlemény tartalma és a képi megjelenítés nincs összhangban, a közölt tartalom és a megjelenített forma

egységének - a fent ismertetettek szerint megkívánt - követelménye nem teljesül. A véleménynyilvánításnak ez a módja csupán a felperes személyéhez, nem pedig a tudósítás tartalmához kapcsolódik, ily módon érdemben nem járul hozzá a cikkben tárgyalt közérdeklődésre számot tartó témához. A képfelvétel közzététele meghaladja a közéleti vita illusztrálásához szükséges tartalmat, ezért öncélú. Minderre tekintettel az Alkotmánybíróság és az EJEB hivatkozott döntéseiben vizsgált mérlegelési szempontok figyelembevételével a Kúria úgy ítélte meg, hogy a perbeli esetben a képfelvétel felhasználása a Ptk. 2:48. § (1) bekezdése alapján a képmás védelméhez fűződő személyiségi jog aránytalan sérelmével jár, így a személyiségvédelem korlátozása a szólás- és sajtószabadság, mint a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok biztosítása érdekében nem indokolt.

[26] A kifejtettekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 424. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, a Pp. 405. (1) bekezdése szerint a Pp. 383. § (2) bekezdésének megfelelő alkalmazásával az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a) pontja alapján a jogsértést megállapította, a b) pont szerint az alperest a további jogsértéstől eltiltotta és a c) pont alapján elégtétel adására kötelezte.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[27] Alaptörvény II. cikk, IX. cikk (1) – (2) és (4) bekezdés
A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:43. § g) pont, 2:44. §, 2:48. §, 2: 51. §

Záró rész

[28] A Kúria a Pp. 405. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest a felperes által felszámított, a jogi képviseletével felmerült, ügyvédi munkadíjból álló első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, amelynek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) – (5) bekezdése és 4/A. § (1) bekezdése alapján határozta meg.

[29] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 62. § (1) bekezdés f) pontja alapján a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt, és az Itv. 39. § (3) bekezdés b)-d) pontja alapján megállapított első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási illetéket az alperes a Pp. 102. § (1) bekezdése és a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján köteles az államnak megfizetni.

[30] A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét a veszélyhelyzet során érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedések újbóli bevezetéséről szóló 112/2021. (III. 6.) Korm. rendelet

27. § (1) és (2) bekezdése, valamint a 42. § (10) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2021. április 19.

Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. a tanács elnöke, Dr. Dzsula Marianna s.k. előadó bíró, Dr. Pataki Árpád s.k. bíró

hitelül:

A kiadmány

S.K.

bíróági ügyintéző